

Σημείωμα του Εκδότη

Η ΟΥΤΟΠΙΑ γίνεται σιγά σιγά πραγματικότητα. Στραμμένη προς το μέλλον, επιχειρεί να προσεγγίσει, από μία ευρύτερη ανθρωπολογική θεώρηση, τα προβλήματα του σημερινού κόσμου. Να ανιχνεύσει, μέσα από τον κλειστό ορίζοντα της εποχής, τις λανθάνουσες δυνατότητες για έναν κόσμο δικαιοσύνης και ελευθερίας. Βέβαια, αυτό που τελικά επιτυγχάνεται, είναι κατώτερο από τις αρχικές προθέσεις. Εντούτοις, μέσα στις γνωστές δυσκολίες της ελληνικής πραγματικότητας προσπαθούμε, και θα προσπαθούμε, να ανεβάσουμε συνεχώς την ποιότητα του περιοδικού. Ο αριθμός των άρθρων που μας έχει σταλεί από γνωστούς και άγνωστους συναδέλφους, καθώς και η υποδοχή του περιοδικού από το αγναγνωστικό κοινό, μας επιτρέπουν να είμαστε αισιόδοξοι.

Τα τρία πρώτα κείμενα του σημερινού τεύχους αφορούν στην πολιτική με την ευρεία έννοια του όρου. Το άρθρο του **M. Löwy** αντιμετωπίζει το πρόβλημα της νομιμότητας και του περιεχόμενου της έννοιας του μαρξιστικού ανθρωπισμού. Ο συγγραφέας αναδεικνύει την οργανική σύνδεση του μαρξιστικού ουμανισμού με τη δημοκρατία. Στο άρθρο αναδεικνύεται επίσης η ουτοπική διάσταση του μαρξισμού, ως θεωρίας που αποβλέπει στο μέλλον. Το άρθρο του **E. Μπιτσάκη** επιχειρεί μίαν ανάλυση της έννοιας της πολιτικής. Αναδεικνύει τη ριζική αντίθεση της αστικής πολιτικής, που είναι πολιτική χωρίς ορίζοντα, με μια πολιτική που θα αποβλέπει στη συνολική αναδόμηση της κοινωνίας με όριο τον κομμουνισμό. Και στο άρθρο αυτό επισημαίνεται η ουτοπική συνιστώσα του μαρξισμού με τη θετική έννοια της λέξης. Τέλος, το άρθρο του **K. Κοβαίον** είναι μια προσέγγιση της πολιτικής μέσα από την οπτική και τη φιλοσοφική παράδοση που συνδέεται με τον **L. Wittgenstein**. Το άρθρο αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία για μια δημιουργική συζήτηση από τις στήλες της ΟΥΤΟΠΙΑΣ.

Το άρθρο της **E. Σταυροπούλου** που ακολουθεί αναφέρεται στο φλέγον και επίκαιρο βαλκανικό πρόβλημα. Η συγγραφέας επιχειρεί μια κριτική-ιστορική αναδρομή στις προσπάθειες για υπέρβαση των εθνικών ανταγωνισμών στο χώρο της βαλκανικής χερσονήσου κατά το 19ο αιώνα. Η γνώση των προσπαθειών αυτών γεννά θλιβερές σκέψεις για τη σημερινή πραγματικότητα, όπου η φωνή του Ρήγα και τόσων άλλων έχει ξεχαστεί και ο χώρος των Βαλκανίων έχει για άλλη μια φορά μετατραπεί σε πεδίο εσωτερικών και διεθνών ανταγωνισμών.

Η καταστροφή της ισορροπίας ανάμεσα στον άνθρωπο και το ανόργανο σώμα του, τη φύση, συνέπεια του βιομηχανικού πολιτισμού, συνιστά ως γνωστόν, ένα από τα βασικά προβλήματα της εποχής μας. Τα άρθρα των **M. S. Lyzon** και **E. Παπαδημητρίου** αναφέρονται σ' αυτό το πρόβλημα. Το άρθρο του **Luzon** αναδεικνύει τις σχέσεις μαρξισμού και οικολογίας: τον προδρομικό ρόλο του Μαρξ, την υποτίμηση του προβλήματος από το μετέπειτα κομμουνιστικό κίνημα, και την

ανάγκη να ενσωματωθεί η οικολογία στη σοσιαλιστική προοπτική. (Το άρθρο αναδημοσιεύεται από το αμερικανικό περιοδικό *Capitalism, Nature, Socialism*, Μάρτιος 1992). Το άρθρο του Ε. Παπαδημητρίου αναφέρεται στα σημερινά προβλήματα, με βάση τα δεδομένα της πρόσφατης διάσκεψης του Ρίο.

Τον Απρίλιο αυτού του έτους πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης ένα διεθνές Συνέδριο με θέμα: *Επιστήμες και Μαρξισμός*. Η ΟΥΤΟΠΙΑ εξασφάλισε τη δημοσίευση όσων εισηγήσεων εντάσσονται στην προβληματική της. Σήμερα δημοσιεύουμε δύο από τα κείμενα του Συνεδρίου: Ο καθηγητής **M. Adhundon** αναλύει το φαινόμενο της κρίσης της σοβιετικής επιστήμης για την οποία, όπως υποστηρίζει, υπεύθυνος δεν είναι ο μαρξισμός, αλλά η υποταγή της επιστήμης στις τρέχουσες πολιτικές σκοπιμότητες και η συρρίκνωση της ελευθερίας της έρευνας. Η έννοια της ιδεολογικοποιημένης επιστήμης, εκφράζει, κατά το συγγραφέα, το χαρακτηριστικό της σοβιετικής επιστημονικής πραγματικότητας, της οποίας, άλλωστε, θύμα υπήρξε και ο ίδιος ο μαρξισμός. Ο Αμερικανός καθηγητής **J. Stachel**, από την πλευρά του, αναλύει το φαινόμενο της αλλοτρίωσης της επιστήμης στον καπιταλισμό, μέσα από την υποταγή της στο κεφάλαιο. Ειδικότερα αναλύει το φαινόμενο της πλαστής συνείδησης, η οποία δημιουργείται λόγω της αδιαφάνειας των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων παραγωγής. Το τρίτο άρθρο αυτής της ενότητας – το άρθρο του **Γ. Λιοδάκη** – είναι επίσης επιστημολογικό: θέμα του είναι η επίδραση του θετικισμού και του διαλεκτικού υλισμού στη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών. Πιστεύουμε ότι και το άρθρο αυτό θα αποτελέσει αφετηρία για διάλογο από τις στήλες της ΟΥΤΟΠΙΑΣ.

Από το πρώτο τεύχος της η ΟΥΤΟΠΙΑ εγκαινίασε μία προσπάθεια γνωριμίας και κριτικής αξιολόγησης της νεοελληνικής τέχνης, με άρθρα για τον Ρίτσο, το Σεφέρη, τον Παρθένη, κ.λπ. Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύουμε μελέτη του **Ε. Καψομένου** για το έργο του Δ. Χατζή, όπου αναλύονται, μεταξύ των άλλων, οι κοινωνικές και κοσμοθεωρητικές καταβολές του έργου του. Τέλος, το σημερινό τεύχος της ΟΥΤΟΠΙΑΣ εικονογραφείται με έργα της μεξικανής ζωγράφου **Frida Kahlo**. Ένα μικρό σημείωμα της **Μαρίας Κοκκίνου** σκιαγραφεί την προσωπικότητα και το έργο της.

Στο επόμενο τεύχος της ΟΥΤΟΠΙΑΣ θα περιλαμβάνεται ένα μικρό αφιέρωμα για την «Ενωμένη Ευρώπη», κείμενα για τη νεοελληνική τέχνη και τον πολιτισμό, κείμενα ιστορίας και θεωρίας της επιστήμης κ.λπ.